

Активним учасником інвестиційної діяльності є держава. Вона бере участь в інвестиційному процесі як прямо - через державний сектор економіки, так і побічно, через свої інституції - органи виконавчої влади та місцевого самоврядування. Держава здійснює свої функції як суб'єкт інвестиційної діяльності через державну інвестиційну політику, завданням якої є розвиток інвестиційної діяльності, спрямований на створення привабливого інвестиційного середовища та суттєвого нарощування обсягів інвестицій.

Отже, проаналізовано види суб'єктів інвестиційній діяльності, а також з'ясовано, що учасником інвестиційного процесу може бути не лише інвестор, а замовник, виконавець та інші ринкові суб'єкти, кожен з яких має свої цілі та інтереси. Суб'єкти інвестиційної діяльності реалізують власні економічні інтереси, вступаючи у певні взаємовідносини на інвестиційних ринках.

Література

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
2. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – Ст. 80.
3. Підприємницьке право України: Підручник / За заг. ред. Р. Б. Шишки. – Харків: «Еспада», 2000. – 480 с.
4. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / [Т. В. Майорова]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
5. Вінник О. М. Інвестиційне право: Навчальний посібник / О. М. Вінник. – К.: Юридична думка, 2005. – 568 с.
6. Кібенко О. Р. Інвестиційна діяльність: визначення, суб'єкти, класифікація та співвідношення з підприємницькою діяльністю / О. Р. Кібенко // Вісник університету внутрішніх справ. – 1999. – № 6. – С. 220–222.

УДК 346.9 (043.2)

Починок К. Б., к.ю.н., доцент,

Цибульська О. Л., студентка,

Національний університет ДПС України, м. Ірпінь, Україна

РОЗМЕЖУВАННЯ ОПЕРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ І ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

В науці господарського права вже тривалий час існує дискусія, предметом якої є характер співвідношення оперативно-господарських санкцій з іншими заходами юридичного впливу. Актуальність даної теми обумовлена теоретичними і практичними розбіжностями, які виникають у процесі застосування оперативно-господарських санкцій і заходів господарсько-правової відповідальності. Підвищення рівня теоретичного

дослідження і практичної реалізації цих засобів вимагає пошуку критеріїв для розмежування заходів оперативного впливу та господарсько-правової відповідальності [1, с. 533].

Слід підкреслити, наведені проблеми були предметом розгляду в роботах багатьох вчених, зокрема, О. М. Вінник, О. В. Старцева, Б. І. Пугінського. Не дивлячись на підвищену увагу до цього питання, єдиного погляду на характер співвідношення заходів оперативного впливу та господарсько-правової відповідальності в доктрині господарського права досі не сформовано. Мета цього дослідження полягає у встановленні критеріїв розмежування господарсько-правової відповідальності та оперативно-господарських санкцій, в яких відображаються особливості застосування цих заходів.

Згідно зі ст. 216 Господарського кодексу (далі – ГК) України учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених цим Кодексом, іншими законами та договором. Застосування господарських санкцій повинно гарантувати захист прав і законних інтересів громадян, організацій і держави, в тому числі відшкодування збитків учасникам господарських відносин, завданих внаслідок правопорушення, та забезпечувати правопорядок у сфері господарювання [2].

Комплексне дослідження оперативно-господарських санкцій дозволило науковцям виявити окремі властивості цих заходів, що сприяють їх відокремленню від господарсько-правової відповідальності. Ці заходи можуть застосовуватися у договірних відносинах за участю суб'єктів господарювання, як юридичних осіб, так і фізичних осіб підприємців. На думку О. В. Старцева, закріплення у ГК відповідної норми значно звужує сферу застосування заходів оперативного впливу. Адже договірні зобов'язання становлять лише частину відповідного інституту господарського права [3, с. 236].

Б. І. Пугінський вважає, що не можна виключати випадки порушення позадоговірних зобов'язань, зокрема тих, що виникають з актів органів державної влади та місцевого самоврядування. В цьому контексті договірний спосіб закріплення оперативно-господарських санкцій веде до істотного обмеження випадків застосування цих заходів виходячи з характеру господарських відносин, кола їх учасників, підстав виникнення [4, с. 194].

На відміну від відповідальності заходи оперативного впливу застосовуються у односторонньому порядку без звернення до юрисдикційного органу (ч. 1 ст. 235 ГК), для реалізації цих засобів впливу

не встановлено позовну давність, яким, як відомо, обмежене застосування господарсько-правової відповідальності, для використання уповноваженою стороною оперативних заходів достатньо самого факту порушення зобов'язання. При цьому доведення вини не вимагається. Однак, головною змістовною ознакою цих засобів впливу є їх не грошова форма. Проте, не виключається виникнення майнових наслідків в опосередкованій формі через зміну структури правовідносин або послідовності їх реалізації у не вигідному для порушника напрямку [5, с. 127].

Розгляд господарсько-правових норм, як санкцій, що визначають межі відповідальності учасників правовідносин за конкретні правопорушення, сприяє кодифікації законодавства про господарсько-правову відповідальність, дозволяє уникнути нормативного повторення.

Література

1. Вінник О. М. Господарське право: Навчальний посібник. – 2-ге вид., змін. та доп. / О. М. Вінник // – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2013. – 766 с.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
3. Старцев О. В. Підприємницьке право: підручник: у 2 кн. Кн. 1 / О. В. Старцев. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2005. – 600 с.
4. Пугинский Б. И. Гражданско-правовые средства в хозяйственных отношениях / Б. И. Пугинский // М.: Юрид. лит., 2012. – 202 с.
5. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е вид., перероб. і допов. / За заг. ред. Г. Л. Знаменського, Кол. авт.: О. А. Беянович, О. М. Вінник та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.

УДК 346.5 (043.2)

Починок К. Б., к.ю.н., доцент,

Шейн М. П., студентка,

Національний університет ДПС України, м. Ірпінь, Україна

КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ

Конкуренція є необхідною для економічного розвитку суспільства, оскільки саме вона стимулює суб'єктів господарювання враховувати потреби суспільства і споживачів, підвищувати якість продукції, знижувати витрати їхнього виробництва, упроваджувати досягнення науково-технічного прогресу тощо.

Уперше сформулював поняття конкуренції у 1776 р. відомий економіст Адам Сміт у праці «Дослідження про природу і причини багатства народів», який визначив її як суперництво, що підвищує ціни під час скорочення пропозиції товарів і знижує ціни під час перевищення пропозиції над